

2010

Toimintasuunnitelma- ja talousarvio

SISÄLTÖ

	SIVU
Liikenneturvan tehtävät	1
Liikenneturvan arvot	1
Toiminnan lähtökohdat	2
Toiminnan painotukset	4
Viestintä	6
Koulutus	7
Kuljettajien jatkokoulutus	11
Aluetoimistot	12
Tutkimus	12
Tilastopalvelu	14
Tietotekniikka	14
Kansainvälinen toiminta	15
Talous	15

Hyväksytty Liikenneturvan hallituksen kokouksessa 17.11.2009.

Liikenneturvan toiminta vuonna 2010

Liikenneturvan tehtävät

Liikenneturva toteuttaa liikenneturvallisuusalan keskusjärjestönä sille laissa määriteltyä tieliikenteen valistustehtävää, jonka tavoitteena on vaikuttaa

- tienkäyttäjien arvoihin, asenteisiin ja käyttäytymiseen sekä yleiseen turvallisuustietoisuuden parantumiseen yhteiskunnassa. Lisäksi toimitaan sen hyväksi, että liikenneasioita käsittelevät eri tahojen viranomaiset ja järjestöt sekä poliittiset päättäjät ottavat ratkaisuihinsa huomioon turvallisuustekijät ja ihmisen edellytykset selviytyä liikenteessä.
- omalla toiminnallaan siihen, että liikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten määrää tieliikenteessä saadaan vähennetyksi valtiovallan asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Tehtäväänsä Liikenneturva toteuttaa sekä valtakunnallisissa että alueellisisissa ja paikallisissa toimenpiteissä.

Liikenneturvan arvot

Yhteistyössä keskusjärjestön henkilöstön kanssa on vastikään määritelty seuraavat Liikenneturvan toimintaa ohjaavat keskeiset arvot.

Turvallisuus ensin

- Olemme liikenneturvallisuuden edunvalvoja Suomessa. Noudatamme liikenneturvallisuuden edistämisen periaatteita kaikessa toiminnassamme. Seuraamme samalla valvovasti yhteiskunnan kehitystä ja ympäristön tilaa.

Asiantuntijuus

- Olemme alamme tunnettu ja tunnustettu asiantuntija sekä valistustyön edelläkävijä. Haemme aktiivisesti uusia keinoja edistää liikenneturvallisuutta. Toiminnallemme on tunnusomaista työn ja osaamisen kehittäminen asiakaslähtöisesti. Työmme on riippumaton ja perustuu tutkittuun tietoon.

Yhteistyö

- Edistämme liikenneturvallisuutta vastuullisena ja luotettavana yhteistyökumppanina. Huolehdimme työyhteisössämme toistemme hyvinvoinnista ja kunnioitamme toisiamme.

Toiminnan lähtökohdat

Vuonna 2010 toiminta määräytyy tieliikenteen turvallisuuskehityksen, valtakunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman, keskusjärjestön keskipitkän aikavälin kehittämissuunnitelmien sekä toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten tuomien haasteiden mukaan. Lisäksi seurataan Liikenneturvan rahoitukseen vaikuttavaa liikennevakuutuslain uudistusta ja varaudutaan sen mahdollisesti tuomiin kehittämistarpeisiin.

Tieliikenteen turvallisuus

Vuoden 2010 lopussa liikennekuolemien määrä tulisi olla alle 250. Vuonna 2008 liikennekuolemat vähenivät noin 10 prosenttia. Tavoitteesta oltiin perässä 69 liikennekuoleman verran. Kansantalouden taantuma on vuodesta 2008 alkaen vauhdittanut hyvää turvallisuuskehitystä. Laman seurauksena liikenteen kasvu on pysähtynyt ja liikennekuolemien määrä kääntynyt laskuun.

Vuoden 2009 alkupuoliskolla suotuissa kehitys on jatkunut. Erityisesti ovat vähentyneet liikennekuolemat henkilöautolla matkustettaessa. Nokkakolareiden määrä on pienentynyt liikenteen vähentyessä. Ulosajot ovat kuitenkin lisääntyneet. Jalankulkijat ja pyöräilijät ovat selviytyneet liikenteessä aiempaa paremmin.

Viime vuosina liikenteessä kuolleista auton kuljettajista joka neljäs on ollut keski-ikäinen mies. Heillä on kolminkertainen kuoleman riski naiskuljettajiin verrattuna.

Nuorten suhteellinen osuus liikenteen henkilövahingoista on kasvussa. Vahingot keskittyvät 18-vuotiaisiin mieskuljettajiin ja 15-vuotiaisiin mopoilijoihin. Etenkin mopoilijoiden loukkaantumiset ovat lisääntyneet voimakkaasti.

Rattijuopumustapausten osuus kaikista liikennekuolemista on nyt suurempi kuin kertaakaan 30 vuoteen. Sen lisäksi ylinopeus ja turvalaitteiden puutteellinen käyttö ovat yhä keskeisiä syitä vakavissa onnettomuuksissa.

Turvallisuustilanne edellyttää panostuksia erityisesti mopoilijoiden, nuorten kuljettajien ja keski-ikäisten autoilijoiden turvallisuuden edistämiseen.

Valtakunnallinen liikenneturvallisuussuunnitelma

Liikenneturvan keskipitkän aikavälin suunnitelma perustuu pääosin valtakunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman painotuksille. Viime vuosina työn pääpaino on ollut moottoriajoneuvojen kuljettajien ja matkustajien turvallisuudessa. Nykyisen valtakunnallisen suunnitelman voimassaolo päättyy vuoden 2010 lopussa.

Toimintavuoden aikana valmistellaan uusi suunnitelma vuosille 2011 - 2015. Työ tapahtuu liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnassa. Sen kokoonpanoa on muutettu siten, että muut liikennealan järjestöt kuin Liikenneturva eivät ole enää sen jäseniä.

Maailman liikenneturvallisuudessa Suomi sijoittuu asukaslukuun suhteutettujen liikennekuolemien määrässä kymmenenneksi. EU:ssa valmistellaan tulevaa liikennepolitiikkaa vuoteen 2020.

Jatkamme nykyisen suunnitelman toteuttamista ja osallistumme uuden suunnitelman valmisteluun. Liikenneturva tarjoaa omille jäsenjärjestöilleen väylän tuoda niiden turvallisuusasiantuntemusta suunnitelman valmisteluun.

Liikenneturvan toiminnan kehittäminen

Liikenneturvan toiminnassa parannetaan toiminnan tehokkuutta, näkyvyyttä, kohdennettua viestintää ja laajennetaan yhteistyöverkostoa.

Liikenneturvan toiminnan arviointiperusteet otetaan käyttöön toimintavuoden 2010 aikana.

Toimintaympäristön muutokset ja Liikenneturvan linjaukset

Talouselämyksen on vähentänyt liikennesuoritetta ja liikennekuolemien määrää. Laman hellittäessä on odotettavissa liikenteen ja liikennekuolemien määrän kasvua. Tähän tulee varautua ylläpitämällä yleistä turvallisuustietoisuutta ja käyttämällä hyväksi olemassa olevia edellytyksiä turvallisuuden parantamiseksi.

Turvallisuustietoisuuden ylläpitämiseksi Liikenneturva panostaa viestinnässään turvallisuusnäkökulman pitämiseksi julkisuudessa. Sekä valtakunnan että alue- ja paikallistason päättäjille tarjotaan tietoja ja ideoita turvallisuusratkaisujen tueksi.

Ilmastonmuutoksen torjuvat toimenpiteet tukevat yleensä myös tieliikenteen turvallisuutta.

Liikenneturva ottaa toiminnassaan huomioon kestävä kehityksen, tukee omalta osaltaan niitä keinoja ilmaston muutoksen hillitsemiseksi, joilla on merkitystä tieliikenteen turvallisuuden kannalta.

Liikennehallinnon uudistukset toteutuvat vuoden 2010 alussa, jolloin perustetaan uudet liikennevirasto ja liikenteen turvallisuusvirasto. Samalla valtion aluehallintoa uudistetaan ja sen myötä alueellisen liikenneturvallisuustyön organisointiin tulee muutoksia.

Liikenneturva kehittää yhteistyömuotojaan uuteen toimintaympäristöön sopiviksi ja tarjoaa asiantuntemustaan uusille toimijoille. Se myös huolehtii omalta osaltaan alueellisen ja paikallisen liikenneturvallisuuksien jatkuvuudesta muutosvaiheessa.

Tapaturma-alan yhteistyön kehittäminen

Sisäisen turvallisuuden ohjelman yhtenä tavoitteena on parantaa yhteistyötä tapaturmien ehkäisyssä. Liikenneturvallisuuksien tarjoama ennalta ehkäisevään työhön koeteltuja malleja ja aineistoa. Niiden hyväksikäyttö on toistaiseksi jäänyt vähäiseksi.

Liikenneturva kiteyttää tapaturmayhteistyöhön soveltuvat toimintamallit nykyistä helpommin sovellettaviksi ”tuotepaketeiksi” ja lisää niiden markkinointia.

Toiminnan painotukset

Liikenneturvan toiminnassa painotetaan erityisesti vaikuttamista mopoilijoiden turvallisuuteen sekä kampanjointia tienkäyttäjien turvavälineiden käytön lisäämiseksi. Perustoiminnassa painottuvat rattijuopumus ja nuorten kuljettajien turvallisuus.

Mopoilun turvallisuus

Mopoilijoiden loukkaantumisten määrä on kasvanut 20 prosenttia vuodesta 2008 ja 60 prosenttia vuosien 2005 - 07 keskiarvosta. Uutta on tyttöjen suuri osuus loukkaantuneista. Mopoilijoiden suhtautuminen mopon virittämiseen ja alkoholiin mopoillessa on varsin sallivaa. Valtaosa heidän vanhemmistaan tietää mopon virittämisestä. Valmisteilla on uusi laki mopon ajokortista ja siihen liittyvästä pakollisesta koulutuksesta.

Liikenneturvan tavoitteena on lisätä mopoilijoiden ja heidän vanhempiensa tietämystä mopoilun riskeistä ja tarjota heille ajatuksia ja toimintatapoja riskien tunnistamiseksi ja niiden välttämiseksi omassa lähipiirissään.

Tarjotaan Internetissä vuorovaikutteista aineistoa mopoilun turvallisuutta koskevaan keskusteluun. Järjestetään alueilla mopoiluun liittyvää koulutusta ja paikallisia yhteistyöhankkeita mm. koulujen ja vanhempainyhdistysten kanssa. Toimitaan yhteistyössä Vanhempain liiton kanssa ja etsitään uusia kanavia lähestyä ja tukea vanhempia nuorten mopoilun riskien tunnistamisessa ja välttämässä.

Mopoiluun liittyvää kampanjointia toteutetaan yhteistyössä liikenneministeriön, liikenteen turvallisuusviraston, poliisin ja Liikennevakuutuskeskuksen kanssa.

Hanketta arvioidaan sen julkisuudessa saaman huomion, tapahtumien määrän ja Internetin kautta tulleen palautteen perusteella sekä kyselytutkimuksen avulla.

Ennakoi. Tiedät kyllä miksi -kampanja

Jatketaan vuonna 2008 käynnistynyttä kampanjaa. Tavoitteena on pitää turvallisuusnäkökulma ja -asiat säännöllisesti julkisuudessa. Kampanja lomittuu alan yhteisen Valppain mielin – kampanjan kanssa. Toimintavuoden aikana Ennakoi -kampanjassa painotetaan keski-ikäisten mieskuljettajien ajotyylä ja matkustajien turvalaitteiden käyttöä. Keväällä aiheena on myös pyöräilijöiden kypäränkäyttö ja syksyllä pimeän ajan turvallisuus.

Kohderyhmä

Viestit

25 – 45 -vuotiaat mieskuljettajat

Ennakoiva ajaminen, ajotyylin merkitys
Turvavyön käytön perusteet
Uudet tekniset apulaitteet
Liikennevalojen noudattaminen

Henkilöauton matkustajat

Takaistuimen turvavöiden käyttö ja merkitys, vanhempien vastuu lasten kiinnittämisestä

Jalankulkijat

Heijastimen merkitys taajamissa
Autoilijan heijastinvarustus

Pyöräilijät

Kypäriin tutustuttaminen
Vanhempien esimerkki
Valot ja heijastimet

Kampanjamateriaalina käytetään pääosin vuodeksi 2009 valmistunutta tv-mainosta, samanhenkisiä radiomainoksia sekä kirjallista kampanja-aineistoa. Tv-mainonnassa ulostuloja on vuoden aikana pari kertaa. Aluetoimistot huolehtivat osasta paikallisradiomai- nontaa. Mainonnan rinnalla aluetoimistot tarjoavat kunkin ajankohtaisen aiheen käsittelyyn paikallisia tapahtumia, haastatteluja ja teemaviestintää. Kampanjan aineistoa ja tunnuksia käytetään eri yhteyksissä viestinnässä ja koulutuksessa. Lisäksi aineistoa tarjotaan jäsenjärjestöjen käyttöön.

Kevyen liikenteen neuvottelukunta ideoi ja tukee pyöräilyä ja jalankulun osalta kampanjaa.

Kampanjan arviointi tapahtuu mittaamalla mainonnan saamia huomioarvoja ja seuraamalla sen julkisuudessa saamaa muuta huomiota lehtiseurannan ja mediapäiväkirjan avulla.

Rattijuopumus ja nuoret kuljettajat

Rattijuopumustilannetta seurataan ja siihen reagoidaan viestinnällä ja tarjoamalla eri tahoille perustietämystä rattijuopumuksesta. Tuetaan viranomaisten toimia mm. alkoholukon käytön lisäämiseksi ja pyrkimyksiä promillerajan alentamiseksi etenkin nuorilla kuljettajilla. Osallistutaan alan yhteiskampanjointiin.

Nuorten turvallisuustilanteen kehittymistä seurataan ja reagoidaan siihen. Yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa jatketaan. Lukioille kehitellään väittelyyn perustuvaa menetelmää käsitellä liikenneturvallisuusasioita. Nuorten rattijuopumuksen torjumiseksi etsitään uusia keinoja mm. juoppokuskiperinteen pohjalta.

VIESTINTÄ

Viestinnän päätavoite on pitää liikenneturvallisuusnäkökulma jatkuvasti esillä julkisuudessa sekä tarjota tienkäyttäjille ja eri sidosryhmille ideoita, tietoja ja keskustelun aiheita, joilla edistetään turvallisuutta.

Ajankohtaisviestintää ohjaa vuosittain toistuvista aiheista koostuva vuosikello, joka toimii viestintäkalenterina. Lisäksi viestintä nostaa esiin Liikenneturvan omat kannanotot, tutkimukset ja muut tuotokset. Taustoittavaa tietoa tarjotaan Internetin kautta Viikon vinkkien muodossa. Reagointivalmiutta parannetaan ottamalla käyttöön poikkeustilanneviestinnän järjestelmä.

Internet -sivut on uudistettu ja niiden palveluja laajennetaan.

Liikennevilkku uudistettiin vuonna 2009. Se ilmestyy neljä kertaa vuodessa ja sivumäärää lisätään. **Turvauutiset**, joka tarjoaa kouluille aineistoa ja tukea liikennekasvatukseen, ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Sähköinen julkaisu **Eturengas** lähetetään kaksi kertaa vuodessa sidosryhmille ajankohtaisista aiheista.

Mediayhteyksiä parannetaan aikakausi- ja ammattilehtiin. Aluetoimistot jatkavat yhteistyötä YLEn ja alueensa muiden viestimien kanssa.

Liikenneturva lisää **ajoneuvotekniikkaan** ja sen turvallisuusvaikutuksiin liittyvien asioiden käsittelyä. Pyrkimyksenä on parantaa autoilijoiden tietoa uudesta turvatekniikasta ja sen oikeasta käytöstä.

Sidosryhmäviestinnässä jatketaan yhteydenpitoa jäsenjärjestöihin Liikenneturvan toiminnan tuntemuksen parantamiseksi. Niitä informoidaan valtakunnallisen liikenneturvallisuuksuunnitelman etenemisestä kirjallisen aineiston ja yhteisten tapaamisten merkeissä.

Valtakunnan tason **päättäjille** tarjotaan perustelevaa taustatietoja uuden suunnitelman sisältämistä asioista. Kuntapäättäjiin otetaan yhteyttä jatkamalla kunnallisvaalien yhteydessä käynnistettyä viestintää.

Liikennealan viestintäyhteistyötä ohjaava koordinoitiryhmä jatkaa Valppain mielin-kampanjointia, jossa teemana on ajonopeudet. Kampanja lomittuu osapuolten omien viestintähankkeiden kanssa. Muita viestinnän yhteistyöaiheita ovat kelitiedotus, Rengasratsia, Tapaturmapäivä, liukastumisten ehkäisykampanja Pysy pystyssä sekä aluetoimiston paikalliset yhteishankkeet.

Liikenteen turvallisuusviraston ja Liikenneviraston perustaminen tuo alan viestintäyhteistyölle uusia haasteita ja mahdollisuuksia.

Tiedotusalan ja kevyen liikenteen neuvottelukunnat jatkavat toimintaansa omien toimintasuunnitelmiansa mukaisesti.

Liikenneturvan **sisäisellä viestinnällä** kannustetaan avoimempaan tiedonvaihtoon ja viestintäkulttuuriin monipuolisen asiantuntemuksen varmistamiseksi. Samalla sillä tuetaan työhyvinvointia ja työssä viihtymistä. Toimintavuoden aikana työtä ohjaamaan tehdään sisäisen viestinnän suunnitelma.

***Viestinnän tuloksellisuutta arvioidaan** tuotosten ja mediakontaktien määrällä, kampanjoinnin huomioarvoilla, Internet-palvelujen käytöllä, ulkopuolisilla viestinnän laadun arvioinneilla, asiakaspalautteella sekä liikennekäyttäytymisen seurannasta ja erillistutkimuksista saadulla palautteella. Toimittajien tyytyväisyys Liikenneturvan viestintään mitataan toimintavuoden aikana.*

KOULUTUS

Yhteistyö opettajankoulutuslaitosten kanssa

Liikenneturva vahvistaa jo aloitettua ja käynnistää uutta yhteistyötä opettajankoulutuslaitosten kanssa. Tavoitteena on luoda Liikenneturvan palveluja ja materiaaleja esittelevä toimintamalli, joka toimii sekä osana tiettyä kurssia että itsenäisenä esityksenä. Yhteistyön tarkoituksena on antaa luokanopettajaopiskelijoille perustiedot Liikenneturvasta ja lasten liikennekasvatuksesta sekä tarjota heille aineistoa liikennekasvatuksen tueksi.

Liikenneturvan aineistoja, toimintamalleja ja lasten liikennekasvatuksen perustietoja esitellään myös aluetoimistojen järjestämissä opettajailtapäivissä eri puolella Suomea.

Päiväkodeille tarjotaan Liikenneturvan tuottamaa liikenneturvallisuusaiheista aineistokokonaisuutta ja veloituksetta lainattavaa heijastinkeiju-pukua. Keijuhahmon avulla kerrotaan lapsille heijastimen ja pimeässä näkymisen tärkeydestä. Lisäksi

- toimitetaan äitiyspakkaukseen Lapsi autossa –esite. Sen kustantaminen siirtyy toimintavuonna kokonaan Liikenneturvalle,
- jaetaan kouluun ilmoittautumisen yhteydessä kirje lasten vanhemmille,
- toimitetaan Kulkunen –kirjasta neuvoloihin tilausten mukaan,
- ollaan mukana Opetushallituksen liikennekasvatuksen yhteistyöverkostossa ja
- toimitetaan neljä kertaa vuodessa Turvauutiset kouluihin ja päiväkoteihin

Koulujen liikenneturvallisuuksuunnitelma

Valtakunnalliseen liikenneturvallisuuksuunnitelmaan sisältyvät vapaaehtoiset koulukohtaiset liikenneturvallisuuksuunnitelmat, jotka kattavat koulumatkojen ja kouluympäristön turvallisuuden sekä liikennekasvatuksen. Liikenneturva on valmistanut sähköisen työkalun suunnitelmien tekemiseksi. Sitä markkinoidaan kouluille ja lisäksi suunnitelmien tekemistä tuetaan kouluttaja- ja asiantuntijapalveluilla. Liikennesuunnitelmia markkinoidaan myös kunnille, joiden toivotaan ottavan ne osaksi kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelmaa.

Lasten turvallinen kuljettaminen autossa

Noin puolet tieliikenteessä kuolleista ja loukkaantuneista lapsista on auton matkustajia. Liikenneturva kiinnittää lasten turvallisuudessa erityistä huomiota aikuisten vastuuseen. Lasten turvallista kuljettamista käsittelevä aineisto päivitetään. Lisäksi aiheesta tuotetaan video- ja valokuvamateriaalia. Aineisto kattaa perustiedot erilaisista autossa käytettävistä lasten turvalaitteista, niiden hankinnasta, sijoittamisesta autoon sekä lainsäädännöstä. Verkkosivuja uudistetaan tältä osin. Materiaalia markkinoidaan dvd-muodossa käytettäväksi neuvoloissa, perhevalmennuksissa ja päiväkodeissa sekä esimerkiksi perhekahviloissa ja päiväkerhoissa. Näin tavoitetaan hyvin pienten lasten vanhemmat. Aineistoa käytetään myös eri sidosryhmien perus- ja jatkokoulutuksessa.

Koululaisautonkuljettajien koulutus

Liikenneturvan kehittämä koululaisauton kuljettajien koulutusmalli on otettu kunnissa hyvin vastaan. Alueellisia koulutustilaisuuksia on järjestetty säännöllisesti. Tulevaisuudessa jatkokoulutus tulee myös henkilöauton ammattikuljettajille pakolliseksi. Liikenneturva huolehtii koululaisautonkuljettajien kouluttamisen jatkuvuudesta hyväksyttämällä koulutusohjelmansa viralliseksi jatkokoulutukseksi.

NUORET

Särmänä liikenteessä –kampanjan jatko

Nuorten miesten riski kuolla auton kuljettajina on lähes viisinkertainen nuoriin naisiin verrattuna. Tyypillisiä piirteitä miesten vakavissa onnettomuuksissa ovat kova vauhti, auton hallinnan menettäminen, alkoholin vaikutus ja turvavöiden käyttämättömyys.

Riskialttiille ajotavalle tyypillisiä piirteitä ovat mm. omien taitojen yliarviointi, vauhdin ihannointi ja näyttämisenhalu. Taustalla on usein sosiaalisia paineita.

Vuonna 2009 Liikenneturvan, puolustusvoimien ja Sotilaskotiliiton yhteistyönä toteutettu kampanja koostui liikenneturvallisuusesityksistä, varusmiesvetoisista pienryhmäkeskusteluista ja kampanjoinnista sotilaskodeissa. Se toteutettiin kummankin saapumiserän alokasaikana.

Toimintavuonna Särmänä liikenteessä –varusmieskampanjasta muokataan kevennetty versio, jota Puolustusvoimat voi käyttää itsenäisesti, joukko-osastolle parhaiten sopivana ajankohtana. Pääpaino on ryhmäkeskustelussa, jonka aineisto koostuu tehtävistä, kysymyksistä ja ohjeistuksesta. Huomioon otetaan vuoden 2009 aikana saadut kokemukset ja palaute. Aluetoimistot avustavat tarvittaessa varusmieskouluttajien perehdyttämisessä.

Lukioille kehitellään väittelyyn perustuvaa menetelmää käsitellä liikenneturvallisuusasioita.

Mahis- ja Liikkuva-hanke

Liikenneturva jatkaa Nuorten Akatemian ja muiden yhteistyötahojen kanssa yhteistyötä Mahis- ja Liikkuva –hankkeissa. Mahis-toiminta tarjoaa kanavan ottaa liikenneturvallisuusasioita esille vaikeassa elämäntilanteessa olevien nuorten parissa. Toiminta noudattaa varhaisen puuttumisen periaatetta. Ohjaajina toimivat vapaaehtoiset aikuiset. Mahis käyttää Liikenneturvan tuottamia aineistoja. Toiminta tavoittaa vuosittain noin 1000 nuorta.

Liikkuva-hankkeen tavoitteena on parantaa nuorten terveyttä, lisätä liikkumista sekä koulumatkojen turvallisuutta. Liikenneturva varautuu pitämään hankkeen aineistot ajan tasalla ja osallistumaan Liikkuva-lähettiläiden kouluttamiseen. Kouluissa kiertävät hankkeen lähettiläät vetävät mm. draamatyöpajoja.

Liikenneturva osallistuu Opetushallituksen järjestämään koulujen ja oppilaitosten liikenneturvallisuusviikkoon. Menossa mukana –toimintaa jatketaan ja kehitetään. Uusia nuoria liikenteessä loukkaantuneita nuoria pyritään saamaan mukaan toimintaan.

Pohjoismaisessa yhteistyössä kehitetään malleja 12 – 17 –vuotiaiden liikenneturvallisuuden edistämiseksi.

AIKUISET

Mitä motoristien kuolemankolareista voidaan oppia? – uusi aineisto ja koulutusmalli

Moottoripyöräonnettomuuksissa kuolleiden määrä on ollut kasvussa koko 2000-luvun harrastuksen lisääntymisen myötä. Moottoripyöräkanta on yli kaksinkertaistunut ja motoristien joukko monipuolistunut. Tyypillinen moottoripyöräilijän kuolemankolari on suistumisonnettomuus kaarteessa. Kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa on mukana paljon tapauksia, joissa liikenteen normeja rikotaan tietoisesti.

Liikenneturva on kehittänyt moottoripyöräkerhojen ja järjestöjen käyttöön uuden koulutusaineiston ja coaching-tyyppisen koulutusmallin. Aineisto perustuu motoristien kuolemankolareiden analysointiin ja sen käsittelyssä käytetään reflektiivistä pohdintaa sekä liikennepsykologista tutkimustietoa. Aineisto on pilotoitu ja se otetaan käyttöön vuoden keväällä. Moottoripyöräkerhojen kouluttajia perehdytetään koko maassa aineiston käyttöön. Perehdyttäminen tapahtuu myös moottoripyörä eak –kouluttajakoulutuksen yhteydessä.

Koulutushanke on mukana myös Liikenneturvan EU-hankkeessa (VAMOS), jossa kehitetään vapaaehtoisen liikenneturvallisuuustyön menetelmiä. Tieto sen toteutumisesta saadaan alkuvuonna. Mitä motoristien kuolemankolareista voidaan oppia? – uusi aineisto ja koulutusmalli

Työliikenteen turvallisuus

Liikenneturva on vuoden 2009 aikana usunut työliikenneaineistoaan yhdessä Työturvallisuuskeskuksen kanssa sekä kouluttanut Työturvallisuuskeskuksen henkilökuntaa liikenneturvallisuuksaiheiden käsittelyyn omassa toiminnassaan. Tavoitteena on, että työsuojeluun kuuluvat työliikenneasiat löytäisivät entistä paremmin paikkansa työsuojeluun liittyvissä koulutusohjelmissa osana työsuojelun kokonaisuutta. Hyvin toiminutta yhteistyötä jatketaan.

Uusia lähestymistapoja on myös kehitetty yritysten ja työyhteisöjen käyttöön. Itellan kanssa toteutetun työliikenneprojektin tuloksena syntyneitä menettelytapoja jatkotyöstetään ja kehitetään UPM-Kymmene Oyj:n kanssa. UPM:n kanssa toteutetaan ryhmäkeskustelumenetelmän ja henkilökohtaisten vaaratilannekuvausten toimintamallit yhdistävä projekti, jossa pyritään löytämään yrityksille helposti toteutettava ja entistä paremmin yksittäisten ihmisten liikennekäyttäytymiseen kohdistuva toimintatapa.

Työsuojelupäälliköt ry:n kanssa viritellään yhteistyötä henkilöautolla liikkuvien turvavyön käytön edistämiseksi. Työliikenteen perustoimintana Liikenneturva tarjoaa työliikenteen turvallisuustietoja, aineistoja ja asiantuntijuuttaan työpaikkojen käyttöön, pysyttelee työturvallisuusasioissa ajan tasalla ja perehdyttää kouluttajansa uusiin toimintamalleihin.

IÄKKÄÄT

Ikäkuljettajan itsearviointi

Jatketaan yhteistyössä Ajoneuvohallintokeskuksen kanssa Ikäkuljettajan itsearviointi – oppaan jakelua ajokortin uusijoille. Oppaita jaetaan noin 6 000 kpl kuukausittain. Oman ajamisen ja toimintakyvyn arvioinnin lisäksi oppaassa on vinkkejä turvalliseen ajamiseen.

Jatketaan aineiston sähköisen ja vuorovaikutteisen sovelluksen kehittämistä.

Itsearviointiaineistoa tarjotaan myös ajokykyä arvioivien lääkärin käyttöön. Potilaan täyttämästä lomakkeesta lääkäri saa arvokasta lisätietoa ajoterveyden arvioinnin tueksi.

lääkäskoulutus

Liikenneturva on kehittänyt iäkkäille vapaaehtoistyöhön perustuvia toimintamalleja. Vaaranpaikkakartoitusten avulla iäkkäät saadaan entistä paremmin tiedostamaan omaan liikumiseensa liittyviä riskitilanteita ja –ympäristöjä. Liikennetutor-toiminnassa ikätutorin tehtävänä on tarjota tietoja ja opastusta vertaistensa parissa. Liikenneturva yhdistää nämä toimintamuodot osaksi EU:n Vamos-projektia, jossa kehitetään vapaaehtoistyön toimintamalleja. Projektin tuella voidaan tarjota koulutusta mahdollisimman monelle eläkeläisjärjestölle.

Liikenneturvan aluetoimistoille koulutetaan uusia iäkkäiden liikkujien erityispiirteisiin perehtyneitä kouluttajia. He kouluttavat eläkeläisryhmiä ja iäkkäitä autoilijoita Ikäautoilijan kun

Liikenneopettajiksi opiskelevia perehdytetään lähiopetuksena liikenneturvallisuusaiheisiin, jotka eivät muuten ole peruskoulutuksen keskiössä. Aiheina ovat mm. ikäkuljettajiin liittyvät asiat ja elinikäinen liikennekasvatus.

Osallistutaan syksyllä Hyvä ikä 2010 -messuille.

Uusista liikennekasvatusaineistoista hankitaan asiakkaiden arvio. Koulutustilaisuuksista kootaan kuulijoiden palaute lomakkeilla.

KULJETTAJIEN JATKOKOULUTUS

Liikenneturva kehittää toimintapoja ja aineistoja moottoriajoneuvon kuljettajien jatko- ja täydennyskoulutukseen sekä kouluttaa siihen kouluttajia.

Toimintavuonna järjestetään kaksi raskaan kaluston ennakoivan ajon kouluttajakurssia. Koulutustoimintaa esitellään sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille. Lisäksi valmistellaan täydennyskoulutusta aiemmin koulutetuille raskaan kaluston ennakoivan ajon kouluttajille.

Keväällä järjestetään kurssi moottoripyörän ennakoivan ajon kouluttajille. Sillä tuetaan motoristien vapaaehtoista jatkokoulutusta moottoripyöräkerhoissa ja -järjestöissä.

Puolustusvoimien kanssa jatketaan yhteistyötä liikenneopettajien koulutuksessa.

Jatkokoulutusmateriaalia tarjotaan verkon kautta. 45-vuotiaille kuljettajille postitetaan ennakoivan ajamisen opas ja 70-vuotiaille kuljettajille Ikäkuljettajan itsearviointiopas.

Taksiyrittäjien kouluttamista jatketaan yhteistyökumppanien kanssa.

Osallistutaan asiantuntijana liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kehittämiseen ja liikenneopettajakoulutuksen johtoryhmään. Lisäksi Liikenneturva tukee asiantuntemuksellaan vireillä olevan ajokorttiuudistuksen suunnittelua ja toteuttamista.

Kuljettajien jatkokoulutusta arvioidaan koulutettavien antamalla ohjatulla palautteella.

ALUETOIMISTOT

Liikenneturvan aluetoimistot huolehtivat siitä, että Liikenneturvan toiminta kattaa koko maan. Mopoturvallisuus on toimintavuoden pääteema alueilla. Aluetoimistot toteuttavat toimintasuunnitelmaa omalla alueellaan resurssiensa mukaan. Lisäksi ne vastaavat alueensa paikallisiin tarpeisiin oman yhteistyöverkostonsa puitteissa.

Toimintavuoden aikana toteutuu aluehallinnon uudistus, joka muuttaa alueellisen liikenneturvallisuustyön asetelmia. Liikenneturvan aluetoimistot sopeuttavat toimintansa uusiin yhteistyöasetelmiin. Pääpaino on kuntien liikenneturvallisuustyön tukemisessa.

Liikenneturvan kouluttajaverkosto on uudistumassa. Vuonna 2010 järjestetään kaikille noin 100:lle kouluttajalle koulutus- ja neuvottelupäivät.

Aluetoimistojen toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan osana Liikenneturvan arviointijärjestelmää. Kuntakontaktien perusteella laaditaan kuntakartta, joka kertoo kuntien aktiivisuudesta liikenneturvallisuustyössä.

TUTKIMUS

Tutkimusta kohdennetaan Liikenneturvan hankkeita tukeviin tutkimuksiin sekä valtakunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman seurannasta tuleviin tutkimuksiin.

Suhtautuminen liikenneerikkomusten vakavuuteen

Seurantatutkimuksella selvitetään kuljettajien käsityksiä eri liikenneerikkomusten vakavuudesta, niihin syyllistymisestä ja syyllistymiseen vaikuttavista tekijöistä. Kohteina ovat mm. turvavyön käyttö, nopeusrajoitusten noudattaminen ja punaista päin kulkeminen.

Väsymys tieliikenteessä

Alkuvuonna valmistuu yhteistyötutkimus, jossa selvitetään miten väsyneenä ajamisen kieltävää lakia sovelletaan käytännössä ja mitkä ovat siihen liittyvät ongelmat ja parannusehdotukset.

Tehdään kysely, jolla kerätään tietoja siitä, onko suhtautuminen väsyneenä ajamiseen muuttunut.

Pohjoismainen asennetutkimus

Yhtenä Suomen liikenneturvallisuustyön tavoitteena on Pohjoismaisen turvallisuustason saavuttaminen. Eri pohjoismaissa samanlaisena toteutettavalla kyselyllä selvitetään tienkäyttäjien asenteita ja suhtautumista tärkeisiin liikenneturvallisuuskysymyksiin mm. ajonopeuksiin ja turvalaitteisiin.

Liikennekäyttäjien seuranta

Automaattisilla mittalaitteilla sekä tarkkailemalla kerätään tietoja liikennekäyttäjien käyttäytymisestä mm. turvalaitteiden käytöstä, ajonopeuksista, punaista päin ajamisesta ja rattijuopumuksesta. Tiedot kerätään Liikenneturvan, poliisin, Tiehallinnon, Helsingin yliopiston ja THL:n yhteistyönä.

Liikenteen ilmapiirin mittaaminen

Liikenteen ilmapiiri kuvaa tavallisten kuljettajien kokemuksia liikenteessä esiintyvistä ”häiriökäyttäjistä”. Sen mittaamista jatketaan haastatteleamalla tienkäyttäjää eri puolella Suomea.

Rattijuopumus

Rattijuopumustapausten osuus kaikista liikennekuolemista on kasvanut korkeammaksi kuin kertaakaan 30 vuoteen. Liikenneraittiuteen tähtäävän päätöksenteon tueksi kerätään taustatietoja rattijuopumuksesta toiminnassa tarvittavien aineistojen päivitykseen.

Tiedotus- ja koulutushankkeet

Tutkimus kerää tietoja tiedotus- ja koulutustoimien tueksi ja seuraa niistä saatua palautetta.

EAK-koulutuksen kehittämiseksi käynnistetään menetelmäkokeilu. Tavoitteena on kehittää ja asemoida perus eak-koulutus tulevan kuljettajaopetussuunnitelman kanssa niin, että se olisi selkeästi kuljettajien jatkokoulutusta.

Liikenneturvan toiminnan arviointi

Huolehditaan Liikenneturvan toiminnan arviointiin liittyvistä mittauksista.

Tutkijaseminaari

Liikenneturvallisuustutkijoille järjestetään seminaari, jossa tarjotaan uusinta tietoa alalta ja tilaisuus mielipiteiden vaihtoon.

LINTU -tutkimusohjelmaan osallistuminen

Liikenneturva osallistuu liikenne- ja viestintäministeriön tutkimusohjelmaan, joka on perustettu vahvistamaan valtakunnallisen, pitkäjänteisen liikenneturvallisuustyön edellytyksiä. Ohjelmaa on tarkoitus jatkaa vuoden 2010 loppuun saakka.

TILASTOPALVELU

Tilastopalvelu seuraa tieliikenteen turvallisuustilannetta. Kuukausittain tehdään onnettomuuskehitystä koskeva tarkastelu sekä sanomalehti uutisiin perustuva arvio kuolemantapausten kehityksestä. Vuosittain julkaistaan Suomen viralliseen tilastoon kuuluva Tieliikenneonnettomuudet – tilastokirja yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.

Tietopalvelu vastaa ulkoisiin ja sisäisiin tietopyyntöihin ja tiedusteluihin. Palvelu sisältää normaalin mediayhteistyön lisäksi graafisia esityksiä, taulukoita ja katsauksia. Se pitää yllä tieliikenneonnettomuustilastojen perustietokantaa.

KIRJASTO

Liikenneturvan kirjasto palvelee kaikkia liikenneturvallisuustietoa tarvitsevia. Asiakkaiden käytössä ovat kirjaston kokoelmapalvelut sekä tiedonhaku- ja seurantapalvelut.

Kirjaston kokoelmat pidetään ajan tasalla hankkimalla koti – ja ulkomaisia lehtiä, kirjoja ja sähköisiä tietoaineistoja liikenneturvallisuuden eri osa-alueilta. Alan kehitystä seurataan myös tiedotusvälineiden ja verkon avulla. Aineistoista tiedotetaan aktiivisesti Internetissä ja intranetissä.

Kirjasto vastaa asiakkaiden tietopyyntöihin hyödyntäen omia kokoelmia, ulkoisia lähteitä sekä Liikenneturvan ja muiden organisaatioiden asiantuntijatietoa. Se vastaa dokumenttien hallintajärjestelmän sisällöstä, rakenteesta ja kehittämisestä ja osallistuu kirjasto- ja informaatioalan kotimaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Lisäksi kirjasto hoitaa Liikenneturvan historiallisesta kokoelmasta yhteistyössä tie- ja liikennemuseo Mobilian kanssa.

TIETOTEKNIikka

Varmistetaan ICT- järjestelmän avulla työnteon tehokkaat edellytykset Liikenneturvassa. Huolehditaan tietojenkäsittelyjärjestelmien toimivuudesta ja seurataan alan kehitystä. Pidetään yllä henkilöstön atk-osaamista ja tarjotaan käyttäjätukea. Lisäksi hoidetaan aluetoimistojen laitteistojen ja ohjelmistojen ylläpito pääosin etäpäivityksinä. Vastataan verkkopalvelujen toiminnallisuudesta.

Tietotekniikasta vastaava henkilöstö on vaihtumassa eläkkeelle siirtymisen myötä. Jatkuvuuden takaamiseksi tehdään pitkän tähtäyksen suunnitelma, jolla varaudutaan tuleviin tietotekniikan henkilöstö- ja laitetarpeisiin ja varmistetaan tarvittava asiantuntemus Liikenneturvassa. Samalla jatketaan henkilöstön monipuolista tietotekniikan koulutusta.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Liikenneturva jatkaa toimintaansa alan kansainvälisissä järjestöissä NTR:ssä (Pohjoismaiden liikenneturvallisuusneuvosto) ja PRI:ssä (alan maailmanjärjestö). Lisäksi liitytään Euroopan liikenneturvallisuusneuvoston ETSC:n kokojäseneksi (toistaiseksi jäsenyys on osajäsenyys Pohjoismaiden kanssa) ja jatketaan työtä sen hankkeissa.

EU:n liikenneturvallisuustoimintaan osallistutaan VAMOS (vapaaehtoistyön kehittäminen)-hankkeessa ja jatketaan osallisuutta European Road Safety Charterissa (liikenneturvallisuuksitoumus).

Jatketaan liikenneministeriön apuna lähialuehankkeissa. Varaudutaan osallistumaan kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin ja konferensseihin asiantuntemuksen kehittämiseksi ja oman tietotaidon tarjoamiseksi.

TALOUS

Talousarvion tulot ja menot ovat 5.927 milj. euroa (5,764 me). Toiminnan rahoituksen päälähteenä on liikenneturvallisuusmaksu, määrältään 5,770 milj. euroa (vuonna 2009 5.600 me, lisäys 3 %). Liikenneturvallisuusmaksulla arvioidaan katettavan noin 97 % toimintavuoden menoista. Muut tulot ovat yhteensä 157 000 euroa. Muista tuloista 130 000 euroa arvioidaan kertyvän varsinaisen toiminnan ja 27 000 euroa jäsenmaksurahoitus-tuottoina.

Liikenneturvassa on otettu käyttöön uusi palkkausjärjestelmä vuoden 2007 aikana. Palkkaus maksetaan täysimääräisesti uuden järjestelmän mukaisena vuodesta 2010 lukien. Samalla toimintaa on tehostettu vähentämällä talous- ja hallintotoimia sekä muuttamalla niitä substanssitoimiksi.

Uuden palkkausjärjestelmän palkkakuluja lisäävä vaikutus koko siirtymäaikana vuosina 2007 - 2010 on arvioitu olevan noin 7 %, josta vuoden 2010 osuus on 2,1 %. Henkilöstökulujen arvioidaan kasvavan voimassa olevien ja uusien sopimusten johdosta vuonna 2010 noin 3,8 %.

Lähivuosina eläkkeelle siirtyminen tulee voimakkaasti lisääntymään suurten ikäluokkien saavuttaessa eläkeiän. Toimia täytettäessä niiden tarpeellisuus ja sijoittuminen organisaatiossa harkitaan koko toiminnan kannalta. Esimieskoulutusta jatketaan.

Talousarvion menoista 5,906 milj. euroa käytetään varsinaiseen toimintaan ja 21 000 euroa käyttöomaisuusinvestointeihin ja korkokuluihin.

Toiminnan painopiste siirtyy entistä selvemmin viestinnän ja yhteystoiminnan suuntaan. Viestinnän ja kampanjoiden osuus talousarviosta on noin kolmannes.

Liikenneturvalle laaditun ympäristöohjelman edellyttämiä toimenpiteitä aletaan toteuttaa laaditun suunnitelman ja aikataulun mukaisesti. Ympäristöohjelman tarkoitus on tuoda

entistä selkeämmin esille ympäristönäkökulman merkitys Liikenneturvan toiminnassa. Ohjelman tavoitteet pyritään saavuttamaan mm. materiaalien käytön tehostamisella, liikkumisesta aiheutuvan ympäristökuormituksen vähentämisellä sekä energiansäästötoimenpitein.

Tulojen ja menojen on arvioitu lisääntyvän ensi vuonna noin 2,8 % edelliseen vuoteen verrattuna.